

A woman with long dark hair, wearing a black hooded raincoat and blue jeans, is walking away from the viewer on a narrow wooden plank path. The path leads through a field of tall grass and small white flowers towards a line of trees in the distance. The sky is filled with heavy, grey clouds, and three birds are seen in flight: one in the upper right corner and two in the middle left area.

ELLA LAURIKKALA RAJALAT

Rajalat

Ella Laurikkala

Rajalat

SAGA Egmont

Rajalat

Cover image: Unsplash & Shutterstock
Copyright ©2013, 2023 Ella Laurikkala and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727108230

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Kiitos tuesta Jokelle, Sinille ja Larille

Prologi

Nainen heräsi huutoonsa. Hänen kasvonsa pisaroivat, selkä oli hiestä märkä. Huoneessa oli pimeää, jossain katon rajassa häilyi olematon lamppu. Häneen koski, joka paikkaan sattui, rinta oli riekaleina. Kipu sumensi lopunkin valon, kun hän muisti. Muisti. Hän alkoi huutaa uudelleen, niin kuin kuolemaansa pelkäävä huutaa.

Ovessa oleva luukku avautui ja sen jälkeen koko ovi.

Käytävästä tulvi ohutta valoa, joku tuli huoneeseen.

– Onko teillä joku hätä? Oletteko te sairas?

Nainen vapisi, kylmä ja kuuma vuorottelivat. Hän tarrautui sisään tulleen poliisin käteen, painoi kyntensä tämän kämmenselkään. – Auttakaa minua, auttakaa!

Nuori poliisi oli hämillään. Tämä nainen ei ollut vakioasiakkaita, ei itse asiassa olisi kuulunut koko poliisivankilaan. Hänet oli tuotu illalla, omin jaloin hän oli kävellyt sisään, outo katse silmissään, ikään kuin hän olisi ollut

aineissa tai shokissa. Poliisipäällikkökin oli soittanut ja sanonut tulevansa aamulla käymään, joku tärkeä ihminen tämä oli.

Illalla annetun nukahtamislääkkeen vaikutus oli ohi.

Poliisi vilkaisi kelloaan, vähän yli neljä.

– Ottaisitteko te toisen lääkkeen niin saisitte nukutuksi? Minä olen yksin asemalla enkä voi olla täällä pitkään.

– Onko hän kuollut? Minä pyydän, soittakaa sairaalaan ja kysykää kuoliko hän.

Nainen pidätti hengitystään, hän pelkäsi kuulevansa oman tuomionsa.

Poliisi irroitti naisen kouristuneet sormet omistaan.

Sairaalasta oli soitettu jo pari tuntia sitten. Potilas oli leikattu, hän oli hengissä, mutta hänen tilansa oli edelleen kriittinen.

Naisen huuto alkoi uudelleen, se kumpusi syvältä, kuin kaivosta. Hän taivutti selkensä kaarelle, pudotti päänsä ja antoi äänensä kohota sellin kattoon. Betoniseinät säestivät epävireistä, raastavaa purkausta.

Nuori poliisi seisoi neuvottomana, haki uuden lääkkeen, lukitsi oven perässään ja jäi kuuntelemaan. Huuto vaimeni, lakkasi vähitellen.

Nainen yritti olla ajattelematta mitään, keskittyi hengittämään. Hän punnitsi sinistä pilleriä kämmenellään ennen kuin heitti sen suuhunsa.

Laveri oli kapea ja kova, tyyny nukuttu muhkuroille. Häntä etoi virtsan haju, se tuli peitosta ja patjasta.

Marja

Mies ei kuulunut joukkoon. Hänellä oli beige paita ja tympeän ruskea pikkutakki. Silmät päyilivät levottomasti kunnes hän keksi minut.

Tunsin hänen katseensa selässäni, kun pujottelin pukumiesten välistä naistenhuoneeseen.

Palattuani saliin mies ilmestyi viereeni. Hänen silmänsä lukivat minua arvioivasti, lähes läpitunkevasti.

– Hei, täällä on kovin miesvoittoista väkeä. Mukava nähdä myös nuorta naiskauneutta. Saanko esittäytyä, Keijo Rajala, Niemen Putken myyntipäällikkö. Vanha teollisuusneuvos Niemi lähetti minut tänne edustamaan itseään ja samalla tutustumaan kaupungin muihin vaikuttajiin.

Latteuksia lasketteleva ääni oli matala ja lämmin, puheen myötä miehen katse pehmeni ja suun ympärille piirtyivät syvät hymyjuonteet.

Ahaa, tämä on keikkamatkalla, tyrkylä piireihin. Hän ei ole selvillä pukeutumiskoodista ja pistää silmään kuin variksenpoika.

– Hauska tutustua, minä olen Marja Kaivola Sanomista. Harvemmin täällä on uusia kasvoja, sanoin yrittäen vaikuttaa ystävälliseltä vierasta kohtaan.

Mies nappasi ohi kulkevalta tarjoilijalta kaksi lasia, ojensi toisen minulle ja kohotti oman lasinsa huulilleen. Väistelin hänen tunkeilevaa hymyään ja annoin katseeni kiertää salissa kuin etsien jotain.

Liikemiesyhdistyksen kuukausilounas pidettiin aina kuukauden ensimmäisenä tiistaina Lahden Seurahuoneella. Se oli itseoikeutettu paikka arvovaltaiselle lounaalle, tummat paneeliseinät, paksut matot ja kaupungin kehutuin ruoka. Kabinetit ja hotellin puoli tarjosivat tilat pienemmille tapaamisille, mutta nyt oltiin suuressa juhlasalissa. Paikalla olivat kaikki talousalueen silmäätekevät yritysjohtajat sekä tietysti kaupungin johto.

Omaan aikatauluuni pitkä lounas ei olisi sopinut millään. Tulin paikalle viime tipassa ja näin jo portaita noustessani kuinka kaupunginjohtaja Rautiainen käveli hermostuneesti toisen kerroksen aulassa. Minuako hän odotti?

– Marja! Pelkäsin jo että et tule ollenkaan. Olen sijoittanut sinut istumaan Ville Elonperän viereen. Voitte tutustua lounaan aikana ja haastattelua varten teille on kabinetti varattuna, jos on tarpeen. Anna minulle takkisi niin ehdit mennä nauttimaan alkudrinkin, Rautiainen touhusi helpottuneen näköisenä.

Äänekäs puheensorina täytti koko yläkerran, lounasvieraat odottelivat pöytiin siirtymistä. Nyökkäilin lasi kädessä

seisoskeleville miehille. Samoja tuttuja kasvoja kuukaudesta toiseen.

Lisäksi nämä yhdet uudet kasvot. Nuorehko ristiverinen mies, leveä hymy ja häiritsevän kiinnostunut katse.

– Olisiko mitenkään mahdollista että saisin sinusta pöytäseuraa? mies ehdotti ja kohotti lasiaan iskuyrityksensä vahvistukseksi.

Hänen hymynsä nytkähti, kun kieltäydyin kutsusta. – Valitettavasti istumapaikat on jo merkitty, kiitos vaan. Olen itse asiassa täällä työn puolesta. Perinteisiin kuuluu että lounaspuhujana on joku ulkopuolinen asiantuntija ja tänään minun pitäisi haastatella Puuteollisuusliiton toimitusjohtaja Elonperää. Hän on tullut Helsingistä.

Mies peitti nopeasti pettymyksensä ja alkoi innostuneena selittää, että itse asiassa hänkin on helsinkiläinen. – Muutin tänne keväällä. Enkä tunne vielääkään juuri ketään.

Tunsin oloni kiusaantuneeksi. Onneksi puheenjohtaja kilisti lasiaan ja kehotti vieraita hakeutumaan paikoilleen. Nyökkäsin kevyesti Keijo Rajalalle ja lähdin kohti pääpöytää.

Lounas kesti puheenvuoroinen pitkään ja jäin vielä tekemään muutamia kysymyksiä Elonperälle. Laskin mielessäni, että ilta olisi pitkällä ennen kuin jutut olisi tehty ja pääsisin kotiin.

Juostessani alakertaan yllätyin, kun aulaan seisoi Keijo Rajala.

– Anteeksi jos olen vähän törppö, mutta minä en voinut hukata sinua, mies sanoi. Hymyjuonteet suun pielissä syvenivät.

Hänestä oli kadonnut kaikki epävarmuus. Hän asettui seisomaan eteeni ja keskittyi vain minuun. Kun hän otti molemmat käteni käsiinsä, sydämeni löi ylimääräisen lyönnin.

Mieleeni palasi elävästi, kuinka Heikillä oli tapana tarttua molempiin käsiini. Tämän miehen kädet olivat pehmeät ja lämpimät, silti määrätietoiset.

Mies toi kasvonsa aivan lähelle omiani. Teki mieleni ottaa askel taaksepäin, tunsin hänen hengityksensä kasvoillani. Hän tuoksahti punaviiniltä.

– Minun oli pakko jäädä odottamaan. Katselin sinua koko lounaan ajan. Missä olet piileskellyt kun en ole nähnyt sinua missään aikaisemmin?

Tämä yllättävä lähestyminen alkoi naurattaa. Keijo Rajala vaikutti olevan tosissaan, ainakaan en pystynyt mistään päättämään, että hän olisi pilaillut kanssani.

– Minä en käy paljon missään, töitten puolesta saan olla liikkeellä riittävästi, vastasin välttelevästi.

Mies piti edelleen käsiäni, hieroi niitä kevyesti ja liikutti etusormeaan pitkin vasenta nimetöntäni. Hänen äänensä madaltui entisestään.

– Sinulla on pienet ja sileät kädet. Eikä tässä sormessa ole sormusta. Uskallanko minä toivoa, että olet vapaa?

Tilanne oli hullunkurinen. – Joo, olen.

– Ei voi olla totta, tuollainen helmi! Mikä näitä tämän kaupungin miehiä vaivaa, kun kukaan ei ole sinua kahlinnut. Vai oletko sinä ronkeli?

– Kai minä sitten olen, vastasin lyhyesti. Vaikka miehen kiinnostus imartelikin, minulla ei ollut aikaa tällaiseen. – Suo anteeksi, mutta olen ihan hirveän kiireinen, minun on mentävä töihin.

Mies puristi otettaan. – Päästän sinut vapaaksi heti, kun lupaat että saan soittaa.

Mietin hetken. – Soita vaan.

– Marja, hyvä kun tulit. Puhelimesi on pirissyt kuin riivattu koko iltapäivän. Se Etelärannan Elonperä haluaa vielä täsmentää jotain. Hän asuu Seurahuoneella, soita sinne ensimmäisenä, Anneli Järvinen kuuli tuloni ja kiirehti perääni. Hän oli aloittanut iltavuoronsa jo pari tuntia sitten ja puhelimeeni vastaaminen oli sotkenut nähtävästi hänen omat työnsä.

Olin juossut koko matkan Seurahuoneelta toimitukseen sekä vielä portaat kolmanteen kerrokseen. Hengästyneenä otin soittopyynnöt Annelin kädestä. Kuusi lappua, ja kello oli jo melkein neljä.

– Kiitos. Minä soitan nämä ensin ja alan sitten kirjoittaa. Tänään menee pitkään, toimitussihteeri on varmaan kiukkuinen kun minun juttuni tulevat myöhään. Kaikki tapaamiset ovat venyneet ja koko päivä on ollut yhtä hullunmyllyä.

– On tuo sinunkin hommasi aika rumbaa, joka paikkaan halutaan vaan Marja Kaivola. Hyvähän se on, että pomo tekee paljon töitä. Tietääpähän ainakin mitä työ on eikä vaan pomota, Anneli heitti, sanoi laittaneensa juuri kahvin tippumaan ja lupasi tuoda mukillisen minullekin.

Matkalla keittiöön hän kääntyi ja lisäsi naureskellen: – Ja hei, se päällimmäinen soittolappu tuli viisi minuuttia sitten. Tosi miellyttävä-ääninen mies sanoi vain terveisiä, joku Keijo Rajala.

En uskonut kuulemaani. Näin mielessäni hymyilevät kasvot ja juonteet suun ympärillä.

– E-ei, ei ole totta. Minä tapasin hänet kymmenen minuuttia sitten Seurahuoneella. Miten hän jo ehti soittaa?

– Kylläpä sinua naurattaa. Se Keijoko teki päivästäsi yhtä hullunmyllyä?

Annelin kiusoittelu nauratti lisää. – No ei, äsken vasta näin ensimmäistä kertaa koko miehen ja juttelimme muutaman minuutin. Mitä hän sanoi? Pyysikö hän soittamaan?

– Sanoi soittavansa uudelleen. No, odotatko sinä sitä soittoa?
– Enhän minä tunne koko miestä, minähän sanoin jo. En odota. Nyt painun huoneeseeni ja pistän oven kiinni. Lehti ehtii mennä painoon ennen kuin saan nämä työt tehtyä.

Työhuoneeni oli suuri, erkkeri-ikkuna antoi kadulle, vanhan talon tuoksu tuntui voimakkaana. Se oli toimituksen siisteimpiä huoneita, pidin paperit ja lehtipinot järjestyksessä ja olin ylpeä siitä. Olin pesettänyt verhotkin ja minulla oli koko kerroksen ainoa matto lattialla.

Nyt en huomannut huoneeni viihtyisyyttä, istahdin Auvo-vainaan natisemaan työtuoliin ja annoin hymyn levitä kasvoilleni.

Keijo Rajala tavoitti minut vasta iltakuuden jälkeen. Olin ollut tiiviisti puhelimesta ja kirjoittanut välillä. Hetkeksi olin nostanut luurin pöydällekin tuuttaamaan varattua. Aikatauluni oli tiukka ja Elonperän haastattelu piti saada valmiiksi. Heti jutun valmistuttua laitoin luurin paikoilleen. Vaikka en tunnustanut itselleni, odotin sittenkin sitä puhelua. Nyt se soi taas.

– Olet sinä varsinainen maratonpuhuja, olen roikkunut langoilla ainakin tunnin, kuului matala ääni.

– Anteeksi, kenen kanssa minä puhun? kysyin, vaikka tunnistinkin äänen. Tunsin sykkeen kiihtyvän ja punan nousevan poskille. Hiton punastuminen, eikö siitä pääse eroon edes aikuisena!

– Rajalan Keijo täällä, anteeksi kun en sanonut sitä heti. Olen odottanut ikuisuuden ja rupatellut teidän iltakeskuksen kanssa.

Nyt kun viimein pääsin läpi niin käyttäydyin noin huonosti.
Mokasinko minä nyt koko jutun?

– Jaa minkä jutun?

– No kun olin ajatellut tehdä sinuun hyvän vaikutuksen, jotta suostuisit lähtemään kanssani ulos.

Tämä mies oli rento ja hauska. Retkotin kuin räsynukke tuolissani ja annoin lämpimän tunteen levitä joka paikkaan, pikkusormien kynsienkin alle.

Hän varmaan kuuli naurun äänestäni. – Vaikutuksen teit ihan varmasti. Olit soittanut tänne jo ennen kuin ehdin takaisin toimitukseen.

Mies kehräsi korvaani. – En malttanut odottaa kauempaa, kun annoit luvan soittaa. Minä laskin että et sinä kauaa juokse tuollaisilla rotusäärillä.

– Anna olla, minuun eivät imartelut tehoa. Sen takia olenkin vielä vapaa. Tai nyt en ole vapaa kun minulla on vieläkin osa päivän töistä tekemättä. Voidaanko me lopettaa tämä, minulla ei ole aikaa? Anteeksi vaan, sanoin ja samalla pelästyin ääneni kovuutta. Ei kai hän suuttunut?

Mutta ei mies suuttunut. Hän ymmärsi hyvin eikä halunnut pidätellä minua.

– Saanhan soittaa uudelleen? Vai antaisitko minulle kotinumerosi niin voitaisiin jutella ilman työhuolia?

En halunnut olla helppo tapaus. – Kotinumeroa en anna. Tänne voit yrittää jos haluat. Mutta älä pety jos en ehdi silloinkaan rupatella. Tämä työ nyt on vaan tällaista. Nyt minä lopetan, hei!

Marja

Ilta oli sateen jäljiltä kostea, mutta enää ei satanut. Kurkistin verhojen takaa, punainen Corolla pysäköi kadun vasempaan reunaan. Kuljettaja pälyili ikkunasta, katseli tännepäin. Se oli se Keijo. Hän jäi istumaan autoon ja odottamaan.

Mies oli soittanut joka päivä, välillä kahdestikin. Minulla ei ollut aikaa eikä rohkeutta suostua hänen ehdotuksiinsa. Puhelimessa olin ollut uskalias, vitsaillut ja kiusoitellut. Lopulta antanut periksi.

Minulla oli uusi takki, valkoinen trenchcoat, vahvat toppaukset, ruskeat isot napit kahdessa rivissä. Kaulukset piti ehdottomasti nostaa pystyyn. Hoikka vyötärö korostui mukavasti, kun vedin vyön kireälle. Sadekeli olisi vaatinut järkevämmät jalkineet, mutta sujautin jalkaani mustat pikkukengät. Harjasin nopeasti hampaat, tarkistin ettei ripsiväri ollut varissut ja henkäisin syvään. Reippaasti nyt Marja! sanoin itselleni.

Keijo

Penteleen tyttö. En ollut koskaan nähnyt naisen takia näin paljon vaivaa. Olin soittanut viikon ajan joka päivä.

Poikamiehen yksinäinen elämä vieraassa kaupungissa kyllästytti. Samat kuviot päivästä toiseen. Töissä viihdyin hyvin, mutta ei sielläkään voinut roikkua joka ilta. Neuvo oli jo kahdesti huomauttanut, että hän ei ole orjapiiskuri eikä teetä kenelläkään ympärivuorokautisia päiviä. Illaksi piti lähteä kämpille, näyttää neuvokselle ja muille, että minulla oli elämä tasapainossa.

Eihän se ollut. Eron jälkeen elin pirullisessa kierteessä, naista naisen perään. Lopulta kaikki maistuivat samanlaisilta. Nuhjuisilta, pettymyksiltä.

Muutto Lahteen piti olla uuden alku. Kolmekymppisenä kahden lapsen isänä odotin elämältä jotain muutakin, jotain mullistavaa. Rakkautta? En ollut vielä koskaan kokenut miltä tuntuu rakastua. Ja sitten tielleni lehahtaa tällainen perhonen. Vielä kotilovaiheessaan, puhkeamassa koko kauneuteensa,

Avioelämää narsismin varjossa.

Marja Kaivola on lupaava toimittaja, joka on nuoresta iästään huolimatta ehtinyt jo kokea puolisonsa kuoleman. Menetystään käsittelevän Marjan elämään saapuu Keijo Rajala, joka valloittaa naisen heti kättelyssä. Kaikki on kuin sadusta: komea Keijo on tulinen ja haluaa Marjan kanssa naimisiin. Hääkellojen soitua Rajalat saavat lapsen, mutta samalla kaikki muuttuu. Marja alkaa vähitellen tajuta, että satu oli sittenkin liian hyvää ollakseen totta. Kukaan ei kuitenkaan osaa arvata, mihin liitto narsistin kanssa voi pahimmillaan johtaa.

Perhesaagan ensimmäinen osa vie 80-luvun Lahteen ja kuvaa riipaisevasti neljän seinän sisälle kätkeytyjä salaisuuksia.

Ella Laurikkala on kirjailija, joka on työskennellyt myös viestinnän johtajana sekä toimittajana. Hän on kirjoittanut Lahteen sijoittuvan Rajala-trilogian.